

GELECEK MUTLAKA FÜTÜRİZMİN OLACAK

Hep filmlerde gördüğümüz geleceğin uçan otomobilleri, akıllı robotları gibi ağızları açıkta bıraktıran bir teknoloji için Türkiye’de de çalışan bir kuruluş var. Ve bu kuruluşun başında babası gibi fütürist olan genç bir isim bulunuyor. Dünya Fütüristler Birliği’nin Türkiye Başkanı Alphan Manas’ın bugün söyledikleri çoğu kişiye “yok artık...” dedirtecek kadar ilginç ve farklı. İşte “geleceği” hepimizinkinden çok farklı kurgulayan Manas’ın fikirleri...

ABD merkezli Dünya Fütüristler Birliği oluşumundan ve birliğin Türkiye ayağındaki çalışmalarından söz eder misiniz?

Dünya Fütüristler Birliği (WFS) 1966 yılında Washington’da kurulmuş, kâr amacı gütmeyen, insanların gelecek ile ilgili sosyal ve teknolojik bilgilerini paylaştığı, geliştirdiği, eğitici ve bilimsel bir organizasyondur. Bu organizasyonda gelecekteki sosyal yaşam ve teknolojinin bizi ne kadar etkileyeceği, hayatımıza nasıl yön vereceği ile ilgili olarak görüşler paylaşılmaktadır. WFS geleceğe yönelik fikirleri, önerileri, alternatifleri ve çeşitli senaryoları paylaşır. Bu fikirler, bizi gelecek 10-50 yıl içerisinde karşılaşacaklarımız için hazırlar. Ben zaten yıllardır bu birliğin üyesiydim. 2004 yılında da World Future Society Dünya Başkanı Timothy Mack tarafından Türkiye Başkanı olarak atandım.

Türkiye’de neler başarmak istiyorsunuz? Fütüristler Birliği’nin özellikle iş dünyasına ne gibi katkıları olabilir?

Birçok insan gelecek hakkında hiçbir şey bilemeyeceğimize inanır. Bu, büyük bir hatadır. Doğru olan gelecekle ilgili “her şeyi” bilemeyeceğimizdir. Oysa gelecekle ilgili en ufak bir bilgi bile, kararlarımızı doğru vermemize ve hayatımızı iyileştirmemize yardımcı olacaktır. Proaktif ve gelecek odaklı olmak, özel ve iş hayatımızda işlerimizi kolaylaştırır. Türkiye’nin de fikir üretme konusunda hiç geride olmadığını görüyorum. Türkiye Fütüristler Derneği, Türkiye ve Dünya ile ilgili trendleri yakından izlemek, gelecekle ilgili tahmin ve yorumlarda bulunmak ve strateji oluşturmak üzere kurulmuştur. Türkiye Fütüristler Derneği çatısı altında Türkiye’de birçok bilim adamı, öğretim görevlisi, işadamı ve geleceği planlayan, buna ilgi duyan kişileri toplamayı planlıyoruz. Amacımız bu dernek aracılığıyla değerlendirilememiş fikirleri tartışmak, paylaşmak ve hatta uygulamak. Örneğin,

babam Prof. Dr. Oğuz Manas 1989 yılında bir gazeteyle yaptığı röportajda Bilişim Güvenliği’nin uzun dönemde ülkeleri bile karşı karşıya getireceğini söylemiştir. Bu öngörü aslında trendlerin çok iyi takip edilmesiyle ortaya çıkmıştır. Bu yıllarda dünyada henüz PC’ler olmadığı ve bilgisayar ağları oluşmadığı için böyle bir yorum oldukça fütüristik buluyorum. Bu konuda aslında bir özelleştire de yapmak mümkün olabilir. Örneğin böyle bir öngörü Türkiye olarak çok daha önceleri değerlendirilmiş olsaydı, ülkemizden dünyanın sayılı “bilgisayar virüs programı üreticileri” çıkabilirdi.

Özellikle bilişim güvenliği ve yaşam tarzlarının değişikliği konularında geleceğe yönelik çalışmalarda yer aldınız. Bu çalışmalarda varmak istediğiniz noktanın ne derece yakınındasınız?

Yaşam tarzları konusunda gittiğim her ülkeyi yakından inceliyorum. Ülkelerin bir karakteristiğinin olduğunu düşünüyorum. Bu konuda şu anda ulaştığım nokta, insan ilişkilerine getireceği farklılığı izlemek ve bunu çözümlenmek. Sonuçta gelecekle ilgili teknolojik tahminler kadar olayın sosyal boyutu da önemli.

Daha iyi bir gelecek için Türk firmalarının önündeki engeller neler ve onlara neler yapmalarını önerirsiniz?

Türk firmalarının önündeki en büyük engel sermayedir. Sermaye birikimi olmadığı için firmalar istenen büyümeyi sağlayamamaktadır. Çevre ve sağlık gibi konulardaki gelişim direkt sermaye ile paraleldir. Dünyanın etkilendiği krizlerin yanı sıra Türk firmalarının Türkiye’deki beklenmedik krizlerle de devamlı önleri kesiliyor ve firmalar girecekleri işlere kısa vadeli olarak bakıyor. Dolayısıyla bugün bir firmanın vizyon sahibi olmasını gerektirecek bir ortam yok. Halbuki günümüzde önemsenmeyen küçük problemler, beş yıl içinde yıkıcı sonuçlarla karşımıza çıkabilir.

Fotografalar: Özgür Ölcer

Aşamalı değişimler, belirgin trendler ve gelişmeler görmezlikten gelinemez. Kendimizi yakın gelecekteki olası sorunların dışında tutamayız. Şirketler trendleri ve yenilikleri denetlemeli ve kolektif yaratıcılığı kullanmalı. Çalışanlarının tahminlerini, öngörülerini geliştirme ve değerlendirme konusunda duraksamamalılar. Yine Türkiye'de yetişmiş çok önemli değerler var ve bunların çoğu yurtdışında yaşıyor. Bu değerleri Türkiye'ye getirmemiz ve onlardan teknolojik anlamda faydalanmamız gerekiyor.

Ekonomik anlamda bakacak olursak geleceğin ümit vaat eden meslekleri sizce hangileri olacak?

Dünyadaki gelişime göre fütüristler, özellikle yapay zekâ konusunda gelişmeler olacağını düşünüyor. Semantik web'in ortaya çıkmasıyla internet alanında inanılmaz değişiklikler olacak. Mesela bugün Google'dan "saat dokuz" diye arama yaptığımızda bunun bir uçağın kalkış saati mi, iniş saati mi, derece mi, dakika mı, yani ne olduğunun tanımı yok. Ancak önümüzdeki beş yıl içinde internetteki her şeyin bir tanımı olacak. Mesela bilgisayarda, "şu kalp hastalığıyla ilgili neler yapılabilir?" dediğimizde, net olarak yapılan çalışmalar, sonuçlar ortaya çıkacak. Yani kelime ve kelime grupları yerine internette bütün olayı aramaya başlayacağız. Bunun için internette her kelimenin bir tanımı, yani kodu olacak. Bu koda göre araştırma yapılacak. Semantik web ile şu andaki

web daha anlamsal hale gelecek. Bunun yanı sıra otomotiv dünyası tümüyle değişecek ve bireysel araç üretimine dönüşecek. Bence uzun dönemde büyük otomotiv üreticilerinin bazıları yok olacak. Tersine, çok küçük otomobil üreticileri olacak ve herkes kendi otomobilini yapabilecek. Çünkü uzun dönemde elektrikli araba ve şasi ortaya çıkacak. Bununla beraber siz istediğiniz parçaları bir araya getirerek arabanın şasisini üretebileceksiniz. Yine enerji üretimi de 20-30 yıl içinde bireysel hale gelecek. Dolayısıyla geleceğin sektörlerini ikiye ayırabiliriz: Bugünün var olan sektörlerinin büyük formasyona uğraması ve gelecekte yeni sektörlerin oluşması.

Kadınların gelecekte iş dünyası içinde sizce nasıl bir konumları olacak?

Ülkelerde oluşan zorlu çalışma koşulları kadınları çalışmaya itmiştir. Daha sonra ekonomik özgürlüğünü güçlü olarak hissedilen kadınlar evliliklerinde kurtarıcı rol oynama konusunda haklı olarak eskisinden daha isteksiz olmaya başlamışlardır. Yaklaşık 50 yıldır süregelen bu durum sonunda dünyada kadın yönetici sayısını artırmaktadır. Ayrıca kadınlar artan ekonomik sıkıntılara bağlı olarak çocuk doğurma konusunda da isteksiz olmaya başlamışlardır. Bu durum onları çalıştıkları işlerine daha fazla bağlamıştır. Dünyadaki doğurganlık oranlarını ve boşanma olaylarını incelediğimde aslında bu durumu açıkça görmek mümkün oluyor. Bu trend-

Doku Mühendisliği: Mühendisler; günümüzde yapay cilt, kıkırdak, hayvan bağırsağından kalp yapabiliyorken 25 sene sonra laboratuvarlarda tüm organları oluşturulabilecek.

Gen Programcıları: Dijital gen haritaları laboratuvarlarında teknisyenler tarafından, tek gen üzerinden bilgi alınarak, kodlar yazabilecek ve çeşitli hastalıklar tedavi edilebilecek.

Modern Çiftçilik: Genetik değişime uğratılmış hayvan ve sebzeler, yüksek düzeyde protein içeren süt ve antibiyotik içeren çeşitli sebzeler yaratılacak.

Bilgi Tarayıcılar: Kullanıcılar adına araştırma yapacak ve karar verecek mekanizmalar oluşacak.

Hot-line Yardımcı: Tamircilerin yerini üç boyutlu hologramlar alacak. Sorunlar böylelikle yerinde tespit edilip çözülecek.

İnsan Simülatörleri: Beynimizi simüle edebilecek yapılar ortaya çıkacak. Bizim adımıza mesajlarımıza bile cevap verebilecek. Bunlara internet hizmetçisi bile denebilecek.

Bilgi Mühendisleri: Bilgi mühendisleri ve yapay zekâ pazarlamacıları, insan deneyimlerini bilgisayar programı haline çevirip, "Matrix" filminde olduğu gibi insan beynine aktarılmasını sağlayacak.

le ilgili yorumum da doğal olarak önümüzdeki yıllarda kadınların çok daha önemli yönetim rollerini alacak olmaları. Bu yüzden gelecekte çalışan kadına yönelik birçok sektör ortaya çıkacak. Artık bir çamaşır makinesi üreticisi neredeyse üstümüzden çıkan bir çamaşırın bir boşluğa bırakıldığında yıkanıp ütülenip dolaba yerleştirilmesini sağlayan bir sistem üzerinde çalışma yapmak zorunda kalacak.

DÜNYA FÜTÜRİSTLER BİRLİĞİ

Dünya çapında fütüristleri bünyesinde barındıran ABD merkezli Dünya Fütüristler Birliği (World Future Society) 1966 yılında kuruldu. Kuruluşun 80 ülkeden 30 binden fazla üyesi var. Bu kişiler arasında, sosyologlar, bilim adamları, öğrenciler, eğitimciler ve geleceğine yatırım yapmak isteyen işadamları yer alıyor. Birliğin Türkiye Başkanı Alphan Manas aynı zamanda Teknoloji Holding Yönetim Kurulu Eş Başkanı olarak görev yapıyor. Birliğin Türkiye'deki kurucu üyeleri arasında Prof. Dr. Oğuz Manas, Eczacıbaşı Holding Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Faruk Eczacıbaşı, İsviçre'nin İzmir Fahri Konsolosu Uğur Yüce, POAŞ CEO'su Jan Nahum, Danışman İbrahim Kavrakoğlu, Eski Koramiral Işık Biren, Prof. Dr. Rifat Sağlam, Prof. Dr. Ufuk Emekli, Sahne Tasarımcısı ve Zihni Sinir'in Yaratıcısı İrfan Sayar, köşe yazarı Yurtsan Atakan yer alıyor.